

PDRO i les coses de menjar

Espanya s'acosta al mig any del segon Govern Rajoy i el discurs públic de la premsa local continua sent el d'estabilitat i la calma en un context de caos. Un desig de postal nadalenc o de manual de *coaching*, més que no una realitat, perquè el ben cert és que no estem més a prop de l'aprovació dels Pressupostos del 2017 que fa sis mesos. Amb l'espasa de Dàmocles de la impossibilitat de prorrogar els Pressupostos Generals de l'Estat dues vegades seguides i la perspectiva aritmètica que cap pacte amb Cs i el PNB i les conseqüents concessions tenen sentit sense el concurs actiu o passiu del PSOE, tot continua dependent del resultat del procés congressional socialista. Un procés que, tot i que els mitjans públics i concertats vulguen donar per acabat i pacificat, és totalment obert. De fet, es troba en les mateixes coordenades que a penes fa mig any significaven el caos absolut.

La campanya de base de Pedro Sánchez —sense suports orgànics ni barons— és segurament la primera disputa genuïnament oberta i amb continguts de fons que té lloc al socialisme espanyol des dels anys 30 del segle passat. Susana Díaz —o el seu espectre en forma d'anunci de l'anunci de la formalització de candidatura— és l'espantall perfecte. Les campanyes de descrèdit contra Sánchez han tingut un efecte escàs en tant que els seus adversaris han comprat de ple el seu marc sobre què significa la disputa: l'enfrontament entre els partidaris de l'abstenció —barons, ex-presidents i ex-ministres en consells d'administració d'empreses cotitzades a la borsa— contra els partidaris d'un Govern alternatiu amb Podem, les seues confluències i els nacionalistes. Exactament els termes que precipitaren el colp de mà de palau que va culminar amb la

FRANCESC
MIRALLES
@arrosabanda

defenestració de Sánchez. A hores d'ara la gestora no ha trobat un argumentari efectiu per als simpatitzants i la militància que explique el perquè de tot aquell procés i saltar-se les promeses fetes en campanya. El pas del temps, per si sol, no ha obrat miracles, i Sánchez es manté viu.

Per primera vegada des del 1982, un candidat amb opcions a la secretaria general del PSOE no té el suport —més aviat amb l'oposició oberta— de la *beautiful people* financera del clan dels Solchaga, Fernández Ordóñez i companyia, exponents reciclats de la tecnocràcia franquista. Sánchez tampoc no ha estat ministre o membre del segon o tercer esglau d'un Govern, ni membre de cap cos d'elit de funcionaris de l'Estat. A més, ha promès aliar-se amb forces com Podem i companyia, forjades en oposició a l'anomenada *casta* i a uns nacionalistes que suposen com a mínim grups subalterns en l'estructura de poder.

Ningú en l'esquerra no ha de fer-se grans il·lusions sobre les possibilitats i el potencial transformador d'un Govern d'aquestes característiques sobre el conjunt de la població. En canvi, les possibilitats d'afectar els interessos i el dia a dia de l'autèntica classe dirigent són formidables: des dels crèdits que bona part dels exponents de l'elit empresarial espanyola tenen amb la pública Bankia i el

venciment dels quals depèn d'una simple decisió administrativa fins a la regulació del mercat elèctric que permet als campions espanyols del sector ser competius a l'exterior. El model espanyol d'acumulació necessita l'Estat per viure més que l'aire per respirar. I res d'això no es pot deixar a l'atzar.

D'això i d'altres coses parla el sociòleg toledà Rubén Juste en un llibre notable de nom tan senzill i descriptiu com *IBEX-35 (Capitán Swing, 2017)*. La història de l'indicador borsari espanyol de referència i el que explica sobre la manera com les elits polítiques, nobiliàries, econòmiques i funcionaries espanyoles constitueixen un únic estrat social com a mínim des de la Transició, en un procés que va recollir i va reciclar bona part de l'entramat de la tecnocràcia franquista. Juste narra eficaçment els esforços dels pinyols dirigents del PSOE i el PP per configurar els seus grups de poder empresarials a cavall entre allò públic i allò privat des de finals dels 80 del segle XX fins a la gran crisi del 2008.

L'autor va més enllà: inscriu la gran onada de keynesianisme intervencionista del 2009 ençà —el Plan E, la nacionalització de Bankia, l'entrega, a lots, de les caixes d'estalvi a la banca privada, el rescat d'Abengoa, l'impost al sol, etcètera— com a peces imbricades en un *quid pro quo* ampli molt relacionat amb el desembarcament no només d'ex-ministres sinó de càrrecs de segona, tercera i quarta fila, intermediaris i alts funcionaris, en els distints consells d'administració de les grans empreses cotitzades. Pablo Iglesias, atent lector del llibre, s'ha apuntat a l'anàlisi i ha definit el particular Tangentopoli espanyol com "La Trama". Només el temps dirà si el nom té èxit o passa desapercebut.

L'anàlisi de conjuntura que es fa al llibre ens dibuixa un ecosistema econòmic-financer articulats en tres pols. El

SALVADOR LLOCA

primer és l'antic empori financer que pretenia articular el PP al voltant de Caja Madrid i Bankia i els seus propis consellers aznaristes. Ara mateix hi té un paper preponderant el fons d'inversió nord-americà Blackrock, primer gestor de fons del món. Blackrock és el primer inversor a l'Ibex-35 en volum amb més de 12.000 milions d'euros en accions, 9.000 dels quals en bancs com el Santander, el Popular i el BBVA, a més de tenir presència a l'accionariat d'un total de 19 companyies del selectiu espanyol.

En segon lloc, i important, destaca La Caixa, amb presència en fins a sis empreses del selectiu Ibex. Paradoxalment, després que el BBVA fos abduït dins l'esfera de control madrileny a l'època d'Aznar i per la fallida de Bankia, entre d'altres, La Caixa és l'únic grup de capital *espanyol* que queda sobre la taula. Així, qualsevol esforç polític i econòmic en un sentit proteccionista o simplement de clau de mercat estatal que pugui plantejar-se a l'Estat espanyol només pot comptar amb l'hòlding de La Caixa.

Per tant, l'aliança amb [el que queda de] la burgesia catalana —o, més ben dit, el capital català— torna a ser la clau de la construcció del mercat estatal espanyol en clau mínimament autònoma; més encara amb les particularitats de la zona euro i les dificultats de la inserció espanyola en aquest espai. Això sense comptar amb la necessitat —com a mínim, l'aquiescència— del PDeCAT i ERC a les Corts espanyoles actuals i previsiblement a les següents, per tal de configurar majories alternatives al bloc conservador-espanyolista.

En tercer lloc, hi ha el Govern de l'Estat, que, a banda de la potestat regulatòria —i el control sobre adquisicions i funcions—, posa consellers directament o indirecta en unes quantes empreses cotitzades, començant per la joia de la corona: la nacionalitzada Bankia, els seus tentacles i el Banco Mare Nostrum (BMN). El control de l'aparell de l'Estat és decisiu en aquesta guerra freda: la Comissió Europea ha instat a privatitzar

Bankia i BMN abans del 2020, i del control d'aquest procés —que teòricament ha de tenir lloc aquesta legislatura— dependrà el futur del sector financer i de l'estructura econòmica de l'Ibex-35.

Allò que vam veure al comitè federal del PSOE l'octubre passat pot ser una broma comparat amb el que veurem a partir d'ara: s'hi discuteix no sols un lideratge o govern concret, sinó el sustent d'un perfil de classe dirigent que el partit ha contribuït a crear i alimentat durant més de tres dècades i que continua necessitant el control de l'Estat per fer negocis i sobreviure. El que als ulls de l'observador extern pot semblar una simple guerra de famílies, per a ells és un autèntic risc sistèmic: deixar, ni que siga hipotèticament, als catalans la palanca de control de la *City* madrilenya. Tard o d'hora, PDRO Sánchez descobrirà que, amb les coses de menjar, no s'hi juga.

Llicenciat en dret i ciències polítiques, consultor en comunicació i coautor del llibre *De Ciudadans a Ciudadanos* (Foca, 2015).